

De bruine eikenpage in de lift

ALBERT Vliegenthart en INEKE Koopmans

Op zoek naar de bruine eikenpage? Eitjes vind je gemakkelijker dan de vlinders zelf. Deze kleine pages leven hun verborgen bestaan tussen kwijnende eikjes. Wie in de duinen aan een beheerder of vlinderaar vraagt of de bruine eikenpage er voorkomt, krijgt vaak een bevestigend antwoord. Vraag je door, dan blijkt soms dat men hem al in geen jaren meer gezien heeft. Het is een soort die je niet direct mist als je hem eens niet ziet.

Een belangrijke voorwaarde voor het voorkomen van bruine eikenpages is dus de aanwezigheid van geschikte waardenbomen.
Foto: De Vlinderstichting.

In Nederland vinden we verschillende leden van de familie kleine pages op verschillende bomen: iepenpage, sleedoornpage, pruimenpage en eikenpage. Naast de gewone eikenpage bestaat er ook nog een bruine eikenpage, de held van dit verhaal. De bruine eikenpage is een vrij zeldzame standvlinder die lokaal voorkomt op de hogere zandgronden in het binnenland en in de duinen van Noord-Holland en het aangrenzende deel van Zuid-Holland. In het binnenland vliegt hij vaak bij bosranden, in jonge eikenaanplant en open

Hoewel de verspreiding in de duinen beperkt is, zijn deze gebieden voor de bruine eikenpage in Nederland erg belangrijk. Verspreidingskaart: De Vlinderstichting.

loofbossen. In de duinen leeft hij bij gedrongen eikenstruweel, bij vrijstaande eikjes in het open duingebied en in open eikenbossen van de binnenduinen. De bruine eikenpage heeft in tegenstelling tot de gewone eikenpage in duingebieden een voorkeur voor wat kwijnende, niet te vitale eikjes met een hoogte tot anderhalve meter. De soort kan ook op oudere lage eiken voorkomen.

Verslingerd aan veel nectar

Een belangrijke voorwaarde voor het voorkomen van bruine eikenpages is dus de aanwezigheid van geschikte waardenbomen. Naast jonge eikjes heeft de bruine eikenpage ook nectarplanten nodig. De rups leeft van de waardenplant, de volwassen vlinder is verslingerd aan nectar, véél nectar. Eiken bieden dat niet. De gewone eikenpage heeft het voordeel dat ze bovenin de boom kan blijven: de soort leeft van luizenmelk. De bruine eikenpage moet de veilige eik verlaten en op zoek planten als braam, distel of jacobskruiskruid. Structuur in het landschap is erg belangrijk voor vlinders. De bruine eikenpage is het meest te vinden op open luwe plekjes, waar bloemen aanwezig zijn. De waardenplanten, de jonge eikjes, staan vaak in de directe omgeving.

Onopvallend stilzitten

Ondanks zijn nectarbehoefte en het feit dat hij regelmatig op ooghoogte op zoek is naar voedsel, wordt de bruine eikenpage gemakkelijk over het hoofd gezien. De bruine kleur is onopvallend en vaak zit de vlinder minutenlang met gesloten vleugels te drinken. Zo stilzittend valt hij helemaal niet op. Soms komen ze met een flink aantal bij elkaar voor, maar op plekken met lagere dichtheden ben je al blij als je er twee of drie op een dag te zien krijgt. Op een kapvlakte, waar tussen eikjes vaak flink wat planten staan te

De bruine eikenpage leidt een verborgen bestaan.
Foto: Henk Bosma.

bloeien, kun je ze soms met tientallen tegelijk tegenkomen. In de duinen van het Noordhollands Duinreservaat lukt het maar af en toe om meerdere exemplaren bij elkaar te zien.

Verspreiding

De bruine eikenpage vliegt van half juni tot eind juli. Het belangrijkste duingebied voor deze soort ligt tussen Bergen en Bergen aan Zee. Bij Castricum en Groet lijken ook populaties aanwezig. Deze vlinder verplaatst zich doorgaans niet over grote afstanden. Toch verandert het verspreidingsgebied. In het Pettemerbos (Noord-Holland) werd de bruine eikenpage bijvoorbeeld in 2001 ontdekt. Dit gebied is waarschijnlijk gekoloniseerd door vlinders uit de Schoorlse duinen. De beestjes hebben in dat geval een afstand van ongeveer zeven kilometer overbrugd. Hieruit is af te leiden dat de soort zich geregeld enkele kilometers verplaatst.

Eitjes zoeken op kwijnende eikjes

Doordat de vlinders verborgen leven is de kans om populaties te ontdekken niet zo groot. Daarom inventariseert De Vlinderstichting vooral de eitjes. Die zijn crèmekleurig tot lichtbruin, halfbolronde met putjes en hebben een deukje in het midden. Je moet vooral zoeken op kwijnende boompjes. Mieziger exemplaren die op arme grond groeien, vaak in de schaduw. Eitjes worden afgezet op de stam van lage struikjes, soms vlak boven de grond. Om ze te vinden moet je door de knieën zakken en van tijd tot tijd flink wat gras wegschuiven. Meestal zet het vrouwtje de eitjes afzonderlijk af op een halve tot anderhalve meter hoogte, vaak aan de zuidoostkant van de

Het voorkomen van de bruine eikenpage kan het beste in kaart gebracht worden door de eitjes te zoeken.
Foto: De Vlinderstichting.

boompjes op een stam, tak of twijg met een gladde bast zonder korstmossen. Daar overwinteren ze.

Beheer voor de bruine eikenpage

De bruine eikenpage wordt goed in de gaten gehouden. Door De Vlinderstichting is een soortbeschermingsplan opgesteld en de soort wordt geïnventariseerd en gemonitord. Het blijkt dat de bruine eikenpage het steeds beter doet in de duinen. Door de zilte zeewind zijn de eiken in de duinen op natuurlijke wijze klein en blijven daarom geschikt. De vitaliteit van de jonge eikjes wordt onderzocht. Hierdoor krijgen we meer inzicht in de voorkeursplaatsen voor eiafzet. Ook wordt geprobeerd te achterhalen waarom deze vlinder voorkeur heeft voor dergelijke eiken. Dat zou bijvoorbeeld verband kunnen houden met een langere periode van aanbod van jonge, voedzame blaadjes. Ook moeten er zich voldoende nectarplanten op korte afstand van de eikjes bevinden. Door bij het beheer van de middenduinen - vooral in juli - met deze planten rekening te houden, en de structuur in het duinlandschap te behouden, kan de bruine eikenpage in de duinen behouden blijven.

ALBERT Vliegenthart en INEKE Koopmans zijn beiden werkzaam bij De Vlinderstichting.

De Vlinderstichting

De Vlinderstichting beschermt vlinders en libellen in Nederland. Al meer dan 25 jaar zet De Vlinderstichting zich in voor deze bedreigde dieren. En dat is hard nodig, want veel soorten hebben het moeilijk. U kunt De Vlinderstichting helpen, bijvoorbeeld door uw waarnemingen door te geven of donateur te worden. Kijk voor meer informatie op www.vlinderstichting.nl Meer weten over de bruine eikenpage? Kijk op www.vlindernet.nl